

Qачахе Мрад

ГӦЛП'ӘРИ

Нәшһ'ӧк'ӧмәрм

Ԛачахе Мрад

Qaçaxê Mrad
Gulperî

Гөлп'әри

Нәшһ'өкөмәри
Ереван 1962

ՂԱՉԱԽԵ ՄՈՒՐԱԴ

ԳՅՈՒԼՓԵՐԻ

(քրդերեն)

Հայաստանի պետական հրատարակչություն
(Հայպետհրատ), Երևան, 1962

КАЧАХЕ МУРАД

ГЮЛЬПЕРИ

(на курдском языке)

Армянское государственное издательство
(Айпетрат), Ереван, 1962

ЖЬ АЛИЕ Р'ЕДАКТОРДА

Дəстəк шьер у поэмед Qачахе Мрад, ед кӧ əWи ван салед пашьн нвисинə, ве бəрəвокеда һатьнə чапкьрьне. Ќьзкьрьна шаир бəрбь Wəтəн, бəрбь Партиа Комунистие, ќьзкьрьнəкə шəWатə. Əw бь мьqаме хWə wана дьстьре у əW мьqам незики дьле щмаə'та к'ӧрдайə. Бьнйате чəнд нвисаред хWə шаир жь фолклора щмаəте һьлдайə.

Əм гӧманьн, wəки кътеба Qачахе Мрад We нава хWəндəванада ќəWаск'арие пешда бинə.

Н. МАХМУДОВ

ПАРТИАЕР'А

Мəрьве бəрейə бе эгбал, ə'мре wан турке бьшкьви,
Тъм баре к'əсəре пьште бьн гърани̇йа дадьчъвин,
Бь худана Wан дьзвьр'и чəрха тə'риqа р'у дьне,
Ле хWə бьр'чи у тəнгəзар, ноли мəрьве бəр мьрьне.
Тə да дəст Wан чəрха дьне, буи бəлəда wанə к'əбир,
Дьле wанда тöи ə'зиз, əW һəр дəра тə тиньн бир.
Тö ль Wьри, к'ö бьн ə'рде п'алед мəйə эгьн, занə
Мəше дьдьнə дəм—дəзга, гöр'а Wанданьн мəнгəнə,
У тəвəка бьнə'рдə к'ур дəрте к'омьра кəвьри,
Дьбə-тинə ван к'архана, йан к'ура пола сьнщьри.
Тö ль wьри, ль к'ö мəдəн бь нəзар р'əнги дьхнгьрə,
Нав к'ура Wида qалдьбə мəщалед ə'мре мə фьрə.
Тö ль Wьри, к'ö мерхаси щаһьлед мə зəндə һьлдан,
Ə'рде qьр' у qьр'стан кьрьн баг'чə у гöлстан.
Тö ль Wьри, ль к'ö дəштед мəйə фьрə, бе сəр—бьни
Гöндиед мəйə демшəмал дьхəбьтьн бь эгьни.
Ə'мбаред Wəтəн сəрансəр тъжи дькьн бь гəньме р'еж,
Бой мöкбəта тəйə мəзьн нһа əW бунə к'ъламбеж.
Тö ль Wьри, кö ГЭС—ед мə зор у бəдəW чаWа qöдрəт
К'арханед мə эсһабəр'а дьбьн qəwат, дьбьн сəкəт,
У шəWqа хWə дьр'ежиньн сəр бəхте мə гöлвəдай,
Ль к'ö Ленине мəй ə'зиз мезə дькə деми шаи.
Тö ль wьри, к'ö öлме мə буйə сəрт'аще öлме дьне,
Дəсти аqьл—фəрасəта доргəр' вьр тен чекьрьне,
У дьфьр'ьн ə'рше ə'змин, сöр'а Wийа дькьн диһар,

Wəки мəрьв пе бькəсə, We сōре бōй хwə текə к'ар.
У сайа тə Wəт'əне мьн вьр буйə к'ана аqьла,
Буйə дирəка р'у дьне, ч'əр—мьк'ана милион дьла.
Тö ль Wьри, к'ö əскəред мəйə ə'фат бь мерхаси
Дьгърьн пешйа шьлт'аха, кö дьхWəзьн бь дəхəси
П'ехəме ə'длайа мə хьн, дьне бькнə нава доже,
Ле п'уч дьбьн ə'мəлед Wан, чаWа бəрф бəр тə'ва р'оже.
Һəр дəра тö мəр'а р'ебəр, мəр'а бəйраq, мəр'а сəйда,
Һəр дəра тö пешик'ар, аqьл у кьш, мəр'а сəWда.
Р'еед нəбəлəдр'а мə дьби ле т'ьм дьби бь бəлəди
Бəрбь р'ожа комунизме, бəрбь ахьрийа нурə гəнди.

Wətənr'a

Бьстьре, тӧ сазе мьн, зəрпа xwə текə гӧжин,
Qəwате тӧ бьстинə жь ə'мре мə тер-тьжи,
Əгəр симе тə кемьн, тӧ дьле мьн текə сим.
Һьлдə тина wи дьли бь лəз xwəр'a текə һимн.
Мезəкə тӧ ə'мре мə, щарке лехə бь кəwас
Бьла хəбəр бьр'ъжьн ноли дӧр' у лале хас.

КОМУНИЗМ ДӘРИ МӘ ДЬК'ÖТӘ

Комунизм ԝе бь ләз, qәԝата хԝә мәзьн
Дәри мә дьк'öтә, әм р'абьн-бьбәзьн,
Дәри зу ле вәкьн, әԝ нә кö меванә—
Нава ә'мре мәда әԝә хԝәй-хöданә.
Әԝ дәште колхозе, нав рьнгина дәзга
Т'ьм хԝә дьк'әсинә, тьм мә дьбә ага,
Ван р'ожед мәйә гәш, сәре сала т'әзә
Нав к'ән-әшqа мәда бь qәшәнг дьбәзә.
Чь кö бәре т'әне нав ч'ирок-хиала,
Бьбу qьса кала пьр дәԝра у сала,
Йане ԝан qәсьди нава хәԝна шәва,
К'әтьн нав ә'мре мә ԝәкә к'әзар т'ә'ва.
Ә'мре мә хԝә хәԝнә, ва ә'змани шә'дә,
Доргәр'а мә ԝида чьqас р'ьнд бәләдә!..
Ле һәла ван дәԝла, бәнде ль сәр ч'әма
Һәла шанәшина, qәт qöсур ль ԝан нәма!...

НӘМА ПИРӘДЕ

Тә'ва паизе һе тәзә бь кәмди хԝә вьр вәжәнде,
Гава пирәдекә дәлал фәсал һатә шушәбәнде,
Ль сәр к'ӧрси һеди р'уншт, чәнд бәлг к'аг'әз, qәләм
һьлда
У вьр р'етә сәр к'аг'әзе чь кӧ һәбу дьле Ԝеда:
— Тӧ р'онайа һәрдӧ ч'ә'вед мьн, тьме херхаза огьре!
Әзә пирьм, льнгәкива дһа һатьмә дәве гор'е,
Змане мьн qәләԝ нинә, нә жи хәбәрьн вьр тәqьл,
Ле чь кӧ әз дьнвисьм, т'әмам дәрте жь к'урайа дьл,
Пирәдекә к'ӧрдә садә, бәре баре Ԝе бедади,
Щаһьлтиеда чьqас гәр'ийа, ль тӧ ә'рда Ԝе бәхт нәди.
Те бира мьн әԜ сьба сар qьнщьлин һәв бәлгед баг'а,
Мьрьн дьк'әтә р'әqасе ль кәԜша, кәму ощаг'а.
К'амчур'а бәгед хунхӧр, хәрщед сӧлт'ане дәщал,
Мә бьр'ибун р'е у дьрб, мә бьр'ибун кәму мәщал.
Дәст к'әда мә, худана мә ә'мбаред Ԝан дьзьмзьмин,
СәԜт у зарин, ахина мә дьгһиштә ә'рше ә'змин.
Вьр мере мьн һатә кӧштьн жь дәсти гӧлла эскәра,
Кӧ гӧр вьра те диһара, ԝәй к'әсиба, ԝәй ль жара,
Тәрка мәзьн ә'мре мьн к'әт, әз кӧр'ава һиштьн стӧхар,
У әм сәр ә'рде этим манә эт'им у хьрабкал.
Чь бькьра мьн п'орк'ӧр'е? Ԝе к'ӧ бһата ардьми,
Мьн Ԝе дәме ту дькьрә сәр р'әщале хԜәйи бе думи
У хазла хԜә дани жь п'елед Әрәзә qьрqушуми.
Ле зар' ноли щущуке бе ԝа дьгәр'йан Ԝе һелуне,

Һелун к'этә бәр селаве, qәт зьләк жи нәма шуне,
Ардьми жь мьн дьхWәстьн, мабун бе чар әWед тьфал.
Мьн пьшта саWе шкенанд у әз вьра дьчумә мал,
Мьн тьре г'әрдие бан дьньватьн: «Әман мә кал!»
У бәхте мьн ӧса рәшбу, чаWа тәнийа ль Wан г'әрдйа.
ӘW жи йа жьна к'ӧрда, сәрда жи йа жьнәбийа.
Тӧ дьзани, партиа ә'зиз, щәм к'ӧрда һәйә ә'дәтәк,
Кӧ сәр мәрьвда те qәзи у бәдбәхти, йане дәрдәк,
Кӧ дьмьрә вьра малхWе—һьн чар у мьк'ана мале,
Хай—хӧдан тен һәWари, һеса дькьн qәда сале,
ХWәйтие ль зар'а дькьн у Wанар'а дьбьн гори,
Кәта әW фьр'а дьк'әвьн, щики Wьр дьбьн бьшкори.
Ле хай—хӧдан мә тӧнәбун, ноли чопьке к'ӧкбьр'и
Р'әщале мә бь зәрпа хWә әм авитьн бьн т'уме дьр'и.
Р'оке ль ч'ийае мә бльнд, кӧ тәк тәйр ле дьбун меван,
Щара ә'Wльн мьн бһист Ленин у партиа дьлован;
Тенә һәWарийа к'әсиба, кәйфе һьлдьн жь зӧлмк'ара,
Бәр Wе ахина к'әсәре, бәр һесьре жьн у зар'а.
Ә'Wьр бона Wан мә'нәки, бьруск дәст Wанда зьлфәqар,
ӘW тен, Wәки нәму ә'рда вьр мьнабьн нәму зӧлмк'ар.
Р'астие бежьн ль ч'ийае мә мьн нәдибун ә'гитед Wа,
Мьн нәбиһистьбу жь шинара, нә жь р'успи у нә кала.
Ле бә'са Wан вьр зор дьбу, Wәк гәрма тава шәрqе,
Кӧ мәрьве лап qәфьли гәрм дькә у р'адькә г'е.
Wе р'ожеда мьн тьре г'әлте ә'Wре рәш qәльшин,
У гӧмане жь qәлиштоке хWә нәшанда жь ә'змане шин,
Wе р'ожеда әз Wан гәрйам, кӧ дәсте Wан бьбьнә си
Ль сәр сәре зар'онгед мьн, ә'мре к'ижана дьqӧси.
Нәһәq нинә кӧ щмаә'т дәрһәq ә'мре хWәи рьжи
Тьм дьбежә, кӧ тәнгасиеда мәрьв бь гӧмана дьжи.
Ль Wи кале мьн храбдә дьнйа сәре мьн бьбу дож,
Ле әW гӧман бун хӧре мьн, әW мьнр'а бун шәв у р'ож,
У сьбәке дәсти саWе у зәлулие, дәсти qамчи,
Мә Wаре кал у бава һишт у р'ек'әтьн т'и у бьрчи,
Ноли qӧльнге хальфи жь дәст мьжа р'әшә тә'ри,

Дьqиринә у дьгәрә, ле ньзанә ль к'ойә бәри.
Гӧлле әскәре търка бь горки ду мә дьзукийан,
У бәр льнге дәщала Wәк кәвьра әм дыгәкйан
У бәхт әм зу ажотьн у авитнә Әрмәнистане,
Ль к'ӧ мьн щара ә'Wльн Wәтән дит—Wе мьк'ане.
У Wьра жи мьн п'әйдабун qәWм у пьзмам, хай у хӧдан,
Кӧ әWqас әз һивийа Wан бум у һәр дәра ль Wан дьгәрйам.

Ленин у тӧ бун хWәйе мьн, партиа мәйә ә'зиз, дәлал,
Ль Wи кале бечарәда Wә да мьн ә'мьр, да мьн сьт'ар.
Әз ракрьмә сәр п'ийа, да заред мьн баск у qанат
У әм бьрьн бәрбь хWәшбәхтие бь занин у дәсте qәWат.

Бьн шәмала Октйабре тәзә әз бумә хӧданмал
У ль вьра чун хWәндьне һәрдӧ кӧред мьнә дәлал.
Бой жьна к'ӧрда зува вьр мьна буйә паиза сар,
Бәр чь әм бьбун рәбән у тәнгәзар, һьн жи стӧхар.
Әм зуда дәрк'әтьнә жь Wи ә'мре сар у ръжи
У мала мьнә мәзьн нһа буйә хана тъжи.
Һәрдӧ кӧред мьн бь сайа тә зуда һьлданә хWәндьн,
Йәк вьра буйә инженер, ле е дьн дохтре эгьн.
Һәртьм, Wәхта тӧ топ дьби qӧрлт'ед хWәйә мәзьн,
Чәрха тәриqе дьзвьрә бь дәстед тәйә лезьм.
Әз циртиера шәр дькьм, сәре мьн бльнд, к'ӧбар,
Разибуне дьдьмә тә, партиа ә'зиз, әз кәзар щар,
Кӧ кьш у сәWде тә мәра буйә тәва шәмал.
Кӧ бьчук фьра дьк'әвьн у щан дьбьн пир у кал.
Буйи гӧман, буйи qәWат у сәрк'аре щмаә'те,
We бь сәрWахт пешда дьби бәрбь комунизм у шаинәте.

ДАРА МЬРАЗА

Чьqас дəлали, дара мьраза,
Шьтав данə тə кəзар аWаза.
Тŏ нə жь мəрхе, нə дара дарин,
Хŏльqи жь Октйабра зəнгин.
Йəки тə кьрийə һŏрме, севе ал,
Е дьне—мейwə, шəмаме дəлал.
Йəки чъqле тə бь к'еф хəмьланд,
Бь ширнайава əW т'əв ньтьранд.
Е дьн һ'ьше хwə вьр кьр гŏлавт'ун,
Тŏ хəмьланди бь əвинтйа эт'ун,
Кŏ чьqас р'əнге тəбйəте һəбьн
Т'əмам тŏ хWəки, тəмам ль тəбьн.
Йəки ани һат у вьра бь ләз
Шахе тəвакьр һежир у чəрəз.
Е дьне ани дьле хWə мьт'ким
Бона сазе тə һуна у кьр сим,
Wəки же дəре дəнг кəзар аWаз,
Домам бьмəшьн бь к'əн у р'əqас.
Дə'wəтийа тьфаq дар һьлданə жор.
Кŏ р'ьнд мезəкьн ве дара мə зор,
Wəки бьзанбьн, кŏ дара кəWас
Шин буйə кəWша Wəтəнə п'ьр' хас,
Йа кŏ днеда к'ана ə'длайе
Ч'ар у сьтара шайе, азайе.
ƏW дара тŏи, тŏ Əрмəнистан,

ГӦЛЕР'А ДЬБЕЖЬН ГӦЛ

Т'уме гӧле тәв стьринә,
Ле гӧлер'а дьбежьн гӧл.
Гӧл кӧ тәзә бьшкьвинә,
Һәмьн Wанр'а дьбежьн гӧл.
Һьн әW сорьн, һьн сьпинә,
Диса wанра дьбежьн гӧл,
Бина хwәш мәрьв һьлтинә,
Һәма жь бине дьбежьн гӧл.
Wәхта бӧлг ле хәиринә,
Жер'а диса дьбежьн гӧл.
Чьмки шӧрәт ле гӧлинә,
Ләма жер'а дьбежьн гӧл.
Ле тӧ мәрьв бьдуминә,
Кӧ тәр'а жи бежьн мәрьв.
Кӧрмәт, сианәте дәст бинә,
Кӧ тәр'а тьм бежьн мәрьв.
Шӧрәта хwә нәехинә,
Кӧ тәр'а тьм бежьн мәрьв.
Ә'мьр бой Wәтән нәһевшинә,
Кӧ һәр дәра бежьн мәрьв.
Мәрьви, мәрьв бьминә,
Кӧ бь к'ӧбар бежьн мәрьв.

Wәлате ширьн, тӧи гӧлстан!
Ед хәмл тәкьрьн гӧнди—пʼаләнә,
Моктаще әвин—әWләде тәнә.
Тӧ фьрʼа хьсти партиа мә әʼзиз,
Кӧ бәхт дайә тә у дәнге тә зиз
Кʼӧбар дьмәшә нав әʼрше әʼзмин,
Ль кʼӧ рʼе вәкьр Йури Гагарин.

БЬҺАР ХӘWЕ Р'АБУ

Бьһар хәwе р'абу,
Бәлге даре шинә
Гӧла назьк вәбу—
Шайе хwәр'а тинә.

Ч'уке wитә-wитә,—
Бе газьн у сәмә.
Р'әфе wани читә,
Дьл щәгәри щәмә.

Кәри ль дәштейә,—
Чаире хьрминә,
Шьван тәньштейә,
Бьлур дьгӧжинә.

ДАЙКА БӘХТӘWАР

Чьqас шабун,
Чьqас к'аWбун
Ль бәнгзе тә шәмал дьдә,
Wәхта зар'о
Бәр тә һәрр'о
Бәхтәwари гӧлвәдьдә.
Һәр к'әне we,
Һәр «Фәне» we
Тәр'а мал у мьлк'е дне.
Жь тәва зер'ин
Wәтәне р'әнгин
Кәзар аwаз эхьстьне.

ХӘWНА ХОРТ

(Бь мотива кълама щьмаә'те)

Эварбу, wә'де чъравәхьстьне,
Дәридадане, к'öләкгьртьне,
Кәч'а бәжнзьрав wе мал дәркәтийә,
Р'асти щинаре хwәи хорт һатйә.
Фькре к'ур, ноли ә'wре нисане
Хwә сьх сәр ә'нийа wида бәрданә.
Мьр'узе wи ноли шәва р'әш-тә'ри,
Кәчъке ч'ә'ве хwә ль wи һьлбьр'и;
Дьл ле шәwьти, әw к'әтә гори.
Wе хорте дәлал һедика пьрси:
— Wәрә бежә мьн, тö лаwке дәлал,
Чьр'а мьр'узә деме тәи шәмал?
Дькәли ноли бәрфа һавине...
Йан на нәхаше нава ньвине? .

У хорте дәлал кәч'е мезәкьр,
Хәме дьлє хwә зу бәр wе вәкьр:
— Мьн хәwнәк дийә у wе хәwнеда,
Дарәк һешин бу ль кәwша мәда,
Даре дьнһеръм, сьх бәлгә ленә,
Нава бәлгада щот севә ленә.
Кан феза сева тәв сәдәфийә,
Феза wе к'ане зин мезанийә
Феза wи зини щот ч'ә'вканинә,

Феза чʼəвканийа һур шьвəрейə,
Сəрфезе мəйдана фьрə ль Wейə,
Феза мəйдане — щот кəWе qəрqаш
Ль сəр сəре даре данинə.
Əз чум бал кала — кале зəмани,
Wана хəWна мьн тӧ те дəрнанин.
Мьн кʼътеб хандьн, щинара пьрси,
Кəси кале мьн, qəт вьр нəпьрси.
Лəма фькре мьн, ноли думане
Һəв дьһнгевьн Wəк əʼWре нисане.
Кəчʼке əвинти готə зьлами:
— Кӧрʼо, гӧһ бьдə тӧ ви мьqами,
Хəма тӧ мəкə, хəм тə хьрабьн,
Дəсте мьн бьгрə, хəм тə бəлабьн.
Чʼəве бəлəк тə əзе мезəкьм,
Хəwна дьбежи, əз шьровəкьм:
Дара кəwшеда, кӧ һешин бьбу
ƏW дар хут бəжна мьнə qизин бу.
Ле бəлге даре əW гӧлийе мьн бу.
Кʼана сəдəфа—дьране мьн бу,
Зине мозани əW позе мьн бу,
ƏW щот чʼəвкани əW чʼəве мьн бун.
Шьвəрʼе—бьруйе мьнə qəйтан бун,
Мəйдана фьрə əW əʼнийа мьн бу,
У һəрдӧ кəвотке даре дани бун
Сəре бьһаре мьразе мьн-тə бу.
Хорт гəлəк шабу хəWна хWə диһар,
Һазьк кəмезкьр əW кʼаWа кʼӧбар.

ҚАДЬРЕ НЕЧ'ИРВАН

(Ч'ирока щмаәте)

ФӘСЛА Ә'WЬЛ

Щарәке вьр нава щара
Хәбәр һатә нава зара,
Т'әв һәв т'оп бун щаһьл у кал,
Гöһ данә ч'ирока к'әмал.
Һәбу ль р'убәре дьне—
Бәр кәндале тәр'азьне,
Сәр қәрахе шьһәре жар,
Тамәки дәри ле хар,
Бе п'әнщәрә, к'öләк важи,
Т'öнәбун һöндöр'да тьжи.
Ль wьр дьма пира зәман—
Кöр'е We—Қадьр неч'ирван.
Һәр шәбәқа кöр'е пире—
Қадьр, дьчу р'аW-неч'ире.
Неч'ир дькöшт—дани мале,
ХWәр'а дьжин We кәWале.
Р'оке Қадьр тир у кәван
Һьлда дәсте хWә п'әләWан,
Чу бәр п'әр'е меше тари,
Кö әсманр'а бьбу дәри.
Пьштәк ль нава хWә аланд,

Нав мешəда чəв qəWьранд
Пеш Wи чинар, даре палут
Ньхьмандьн əсмане сут,
Нечир тö расти Wи нəhат,
Əw иешда чу, дьли шəwат,
Гəло, чəWа вəгəрə мал,
Бе р'aw—нечир—əw хьрабh'ал?
Алийе раст чу—тəне мешə,
Нечир тöнə-дьл ле дешə.
Тö бей əрде шьл у шəти
Нечир həр щийа ле кьр qати.
Wəхтəке Qадьр хWə кəсийа,
Пьш чийа hеди тəв ведьсийа.
Шəвəрəше сəри дəрхьст,
Чаршəва хWə əрде рахьст,
Нава бəни у бьшкоже
We даqöрчанд пəнще роже.
Qадьр кьр пашда вəгəрə,
Ле мешə дьреж у бəрə.
Кöр сəкьни сəWдасəри,
Хальфи нав меше тари.
Əw фькьри дьл шəWьти,
Р'абу сəр дара палути,
Щики фəсал нава шаха
Чекьр бона шəвберийа хWə.
Эпещə Wəхт вьр бьhöри,
Qадьр к'əтə хəWа ширьн.
У ньшкева нава мешə
Бу qьрчини у qьрпошə.
Нечирван зу вəщьньqи,
Бəлге дара дьбьрьqин.
Нава мешə, шəвəрəше
Гöрзəк ишьq we дьмəшə.
Дьбежи qəй əрд qəльши,
Тəв ишьqи вəqьпьчи

У да мешə шəмала гəш,
Чарньк һьлани хелийа ṙəш.
Əw дəʼба wəк шəwqa нəдир
Бəре хwə̣ да дара Qадьр.
К̇əт сəр Qадьр хофе кöле
Ṙʼабу сəр хwə ноли гöлле.
Бь дəсте хwəи тəвьзи
Wи һьлда тир-каwан лəзи,
Нишан вьр гьрт у тир бəрда
Бəр бь гöрзе ишьq дьда.
У ньшкева бу кастини,
Сəwт ль мəше бе сəр-бьни
П̇ерwаз да хwə, зу шульки
У дəʼба wьр нəльпьти,
Тьре əʼрдева qəмьти.
Qадьр wьра щьлəʼт нəкьр,
Хəwа шəве wи qəт нəкьр,
Кəта сьбе əw бəлəнгаз
Ма сəр даре нолани баз.
У wəхта кʼəw кʼəтə сьбе,
Qадьр бь лəз ṙабу сəр п̇е.
Əw пəйа бу жь дара бьльнд,
Бəре хwə да дəʼбае ṙьнд
У дит, кö дəʼбе шəве,
Кö əw кьрə нава саwе,
Əw дəʼба хут wəршəqə,
П̇ост ноли шəʼр у шьмаqə.
Wи кöлосе хwə qолозкьр,
Wəршəq вьра зу-зу п̇осткьр
У əw п̇осте гьранбһа
Авитə сəр навмьла хwə.
Нечʼирване гəрдəн тəрəз
Жь нава мешə дəркʼəт бь лəз.
Wи зу щəʼданд əw ṙастə бəр
У һат кʼəтə нава шəһəр,

Нава соqаqе хькә у хал
Әwи дьхаст зу бьчуйа мал.
Ле ньшкева әwи бьһист
Бәр гöһе wи бу пьстә-пьст:
«Тö бежә мьн, хорте дәлал,
Әw чь постә, тö дьби мал?
Wәрә wи пости мьнхинә,
Һәqе гьран мьн бьстинә...
Qадьр пьш хwәва зьвьри —
Пьш wи ноли синче гöри
Бәк'о-wәзире падше wьр,
Һьм ә'wани у зә'фи дöр,
Дьран ле рәш нолани qир,
Т'еле ру ноли бьжуне.
Дö qиле рәш жь тьтуне
Фьстьqинә нава лева.
Сәре кьлу, ручке дә'ба,
Qьмьтийә стöкöра дьреж,
Ноли тура хиаре беж,
Бек'әмалә у кьшколә
Хwә бәрдайә нава к'ола.
Qадьр да wи авьре сәрт,
К'әсәр, вәхwар, тьжи кöл-дәрд
У готә wи: «Әз нафрошьм!..
Әв чәнд салә вьр мьн, гьре
Кәта ньһа пьлта чьре
К'охке мәда qәт нәшхöли,
Qәт напьрси кöла дьли?
Гава тә'в вьр дьчә ава,
Әм дьк'әвьн тарийа шәва.
Хени жь wе, дийа мьнә пир
Дьгазьнә тарийа зә'ф тир
У зә'ф зуда тәми да мьн,
Кö бой әмре wе qьрьнтә,
Пәйда бькьм чьра-пьлтә.

Щəм мə тöщар тöнə дьрав,
Кö бьк'əwинə бьрина хав,
Hha əв п'ост бу анəмəт
Бой-дийа мьнə р'əмə-хирəт.
Анəмəте де ширьнə,
Кöр' бь əмра wи дьстинə.
Де we мьн кə дöə'а-лава,
Əзе чь бькьм дьрава?»
— Wазир авьр' да неч'ирван,
Ль wи чъръканд зу дьран
У бьн левада, готə wи:
«Те wи п'ости бьби севи:
Шəwро əw бира тəдабə,
Чьqас qəзийа we тə шабə!»
У нав соqаqе кəванə
Зу шульки əw ə'wанə.

Wəхтəк бь сəqьр дəрбаз бу,
Тə'ва гəш əрдер'а саз бу,
Сълав да дəшт у банийа,
Wанр'а дьлист у дьк'əнийа.
Ч'йа бърьqи ноланин qаш,
П'ала wана кəрие qəрqаш
Ль ду həвдö к'əтне р'езе,
Беривая к'əтнə кəмезе,
Ноли р'əфе гогəрчина,
Бунə хəмьла hавина
У дьстърен у дьлизьн,
Р'əхтед сəдəф дьтəисьн.
Кəзар шəмал, кəзар аwаз
Дəрте жь wан-гəрдəнед наз.
Бе wан тəбиəт этим дьбə

К'ома зьлама дин дьбə.
Хут Wи Wəхти Wəзире кал,
Qьрчъме р'у, ноли р'ичал,
Бь лəз чу диWане п'адше.
Т'əмəнəда, ноли р'увийа,
Бəр гьрəгьра əW чъвийа
У р'əх п'адше сьмелп'уки,
Р'уньшт сəр бə'лгие qушт'уки.
Мезəкьр бан у диWара,
Жь дьл дəрк'əт, ноли бара,
К'əсəре к'урə у хəдəр.
Мə'де хWə кьр зə'ф бенəдəр
We эваре qəт, т'ö гьли
Дəв дəрнəк'əт, нəк'ельми.
Тə дьгот qəй əW бек'ефə.
Ч'ə'ви ньвин у льк'ефə.
П'адша диWан зу бəлакьр
Ч'ə'ве гьран Wəзир р'акьр
У готə Wи:—Wəзире мьн,
Тə хоф иро кьр дьле мьн.
Тö к'əти нава мьтала,
Дьбеи, кöла кəзар сала
Жь дьле тə т'əзə да дəр,
Тə нəма р'у, нəма нəдəр
Чь qəWьмийə, чь һəWалə?..
Чь р'əнг тə чу, əW чь калə...
Йан əз qəдре тə нагьрьм,
Тə қьз накьм, тə нафьр'ьм?
Йан ə'рде мьн бе кəд у сəд
Дəрбаз дьки ə'мре к'əсад?
Тə мьн нһ'ери у бане мьн,
Дьбə qöсур дит хане мьн?
Йан дһа нə əзьм п'адша,
Тə чьрах кьм, дьл бькьм ша?
У хöбара фькре тə к'ур

Һьн мьр'узе тәи туж у зур'
Әз нькарьм биньмә хар?
Мьн дайә тә изн у qьрар,
Лехә, бьköж у Wеранкә,
Ле дьле хWә мьнр'а вәкә.
— Wәзир к'öхийа, чәнгуйа тимар,
Хут шьвета тәлошкә дар,
Wи һьлбьр'и у нәрма хWә
Р'етә бәр п'адше кöла хWә:
— П'адша, бьла тöи хашби!..
Кәзар сали һаи гöлгәшби!..
Мьн нәдит qöсур щане тә,
Нә жи мьзгәвт у хане тә.
Ле гава тә'в дьчә ава,
Тә'ри мә дькә нава даWа,
П'ьлта чъре зу ведьхьн,
Тиньн ль п'ечъре дьхьн,
Әв дуе рәш у-әв хöбар
Дьһьнгевә бәнгзе диWар
У диWана кьземәти
Дьбә кәвре рәш у тә'ти».
— Әм чь бькьн, кал—баве мә
ӘW р'е дитьн, данә бәр мә.
Ч'ара мә чийә, дәWса чъре
Әм чь дайньн сәр п'ечъре?,
Wазир щаб да:—Әре дәWран!
П'адше мәй бәжнә р'ькан,
Аqьл у qәWәт ноли шер,
Жь кәзар мери,. тәне әW мер,
Иро набинә мәщале,
ЧәWа дәре жь ви кали!
Һей дöнйае, һей дәWране
Малхьрабе, малWеране!..
Ләма кәйа нәма бука,
Тö хәW нәма дьһа ч'ука,
ДәWе... ьрш жи мә бу дә...

Щаw бәгләра буйә к'ьтан.
У Qадьре кӧр'е пире,
Дьжи тәне р'аw-нечире.
П'осте wәршәqе бинә мал,
Кӧ же дәрте кӧсӧн-щәмал.
У wи п'ости әw һьлинә,
Диwаре п'ъзьни хинә,
Һолка wанә ноли доже
П'ост шәмалдә ноли р'оже.
Ле диwана п'адше навдар
Дузәркибә жь чьред жар.
— П'адше ньһер'и ч'әве qир,
Т'әзә фә'м кьр нета wәзир.
Әwи ә'рде да пе wак'аз,
Һатьнә щәм се-чар qәwаз
У готә wан: «Һун ве лә'зе,
Ә'глә нәбьн вае бәзе
Хwә Qадьрр'а бьгьһиньн
П'ост у әwи мьнр'а биньн»!
Qәwаз бь ләз дәрк'әтьн дәр,
Хwә шьдандьн qаиш, к'әмбәр,
Соqаqед wәк qир у сире,
Хwә авитьн мала пире.
Кӧр'е пире анинә дәр,
Ә'мре п'адше wан дани бәр.
Неч'ирван у п'ост wан анин,
Зу ль бәр п'адше хwә данин.
П'адше wьра бь ч'ә'ве бәq
Мезәкьр ль п'осте wәршәq.
Готә wазире дәвкастин:
— Wәзир, чь бьдмә ви п'ости?
— Ло, малава, тӧ ньзани,
Чь хәрщ Qадьр сәр п'ост дани?..
Хәрще wи-тәк мәша тире
Те чь бьди кӧр'е пире?!

Ле тӧ чəԜа пʼадшəки рʼəкм,
Дəк qӧрьша бавежə щəм.
Пʼадше кʼисе хԜə һьлани
У дəһ qӧрьш же дəрани,
Авитə бəр Qадьре шəнг,
Гот: «Ԝазире мьни qəшəнг,
Бьла һама созе тəбə,
Ширəте тə тьм ль мəбə!»

* * *

Гəлəк Ԝəхт Ԝьра дəрбаз бу,
Гəлəк щар диԜан Ԝьр саз бу,
Пʼосте Ԝəршəqе шəмали
Ноли чъре Ԝьр дьшхӧли.
Тъмщар Ԝазир ль бəр диԜар,
Кʼəсəре зəʼф гьран дьхар,
Дьле хԜəда кəзар ньфьрʼ
Дьрʼəшандə бəжна Qадьр
У кʼəрба пʼост рʼож у шəв
Чʼəве Ԝи нəдькʼəт тӧ хəԜ.
У һəртъми əԜе дьлəдкʼ
Дьһӧнарт фəн у гəлəк дəлкʼ.
Һəррʼо бəр пʼост Ԝи сонд дьхар,
Дани бəр хԜə qəсəм, qьрар:
Рʼоже дӧне сəр вəнабə,
Дьл ле тӧ щар рʼькəт набə,
Кəта сəре Qадьр нəхԜə,
Кӧле дьле хԜə дəрнахə.
Рʼоке диса пʼадше ани
Сонд у qəсəм же һьлани
У же пьрʼси—Ԝəзире мьн.
Чь qӧсур тə дит ви пʼосте мьн?...
Əв кəвтекə рʼəнг нае тə,
Кəрʼ у лали-дəнг нае жь тə.

Һәр эвара жь дьле тә бәр
Дәртен к'әсәре сәрансәр.
Wәрә мьр'узе хWә хашкә
У дьле хWә мьнр'а вәкә!—
— Ло, малава, нә т'әне әз,
Ле кәзар мақул у кәзар кәс
Дьбежьн: тә зә'ф нәһәқи,
Ани әв п'осте wәр'шәқе
Дардакьр диWаре р'әқи.
Лазьмә, кӧ бой п'ост нһа,
ДиWарәки гьранбаһа,
— Wәзир, бежә, жь чь дари
Хwәр'а чекьм Wи диWари?...
—Wәхта, п'адша жь қиле фил
Чеки диWаре ода чил,
ШәWқа п'ост We бьдә диWар,
Бьчърусә ноли к'ар-бар.
У нав дьне кәму п'адша
We тә биньн хазьла хWә.
— К'ане, wәзир, әW тӧ бәндә,
Кӧ мер же бьгрьн зәндә
У әw һәрә нава бәр'ийе
ӘWқас қиле филә һежа
Бинә бона к'очка п'адша?...
— Ло, малава, йе чийа, бани
Шәве т'әри әв п'ост ани,
Қиле фила бәр wи чьнә?...
Әwа бәр'ийе Wан бьчьнә!
П'адше we ләзе ә'мьр кьр,
Кӧ қәwаз бина хWә нәстиньн,
Нечирван зу жер'а биньн.
Wәхта бь кӧкме фәрмане
Қадьр зу һатә диwане,
П'адше ль Қадьр мезәкьр
У We ләзе Wа ә'мьр кьр:

— Һәр'ә, чьл р'ож тәр'а моләт.
Т'опкә аqьл у фьр'асәт,
Әз дьхазьм жь qиле фил
Чекьм диԝаре ода чил.
Шәԝqа п'ост ԝе бьдә диԝар
Бьчъ'русә ноли к'ар-бар
У нав дьне-кәму п'адша
Ԝе мьн биньн хазьла хԝә.
Мьнр'а бинә qиле фила
Бой к'очка мьн гьранбьһа.
Кӧ тӧ бь аqьле хԝә фә'ш,
Ве хьзмәте хԝә бьди паш,
Бьла хашбә мьнр'а щәлат,
Ԝе тә техә кале к'әсад.
Qадьр вьра п'ор у п'ошман
Һатә мала хԝә бе гӧман.
У к'әтә нава мьтала,
Чәԝа ԝәршәq ле бу бәла.
Әԝ к'әтьбу горийа дийа хԝә,
Ле нә кӧ ԝьр йа нәвса хԝә.
Сәр'а авит худана сар
Һесьр жь ч'ә'ва һатьн хар.
Де тәхмин кьр, бь әвини
Әԝе жь кӧр'е хԝә пьрси:
— Бежә, лао, чьйә мә'ни,
Кӧ һесьра дьбарини?
— Әз чь бежьм, ах, дае щан,
Бой мьн тӧнә ду у дәрман.
П'адша мьн һатийә хәзәве,
Ньзам чәԝа жь бьн дәрем?
Әԝ дьхазә к'очка хԝә чил
Тәмам чекә жь qиле фил,
Мьн дьхазә әԝ ԝан qила.
Чаԝа хьлазбьм ԝан кила?...
Пирәдийа ԝи бәр дьлда һат,

Һәр гьлие we—шәкре нәват.
— Лао, хәма тӧ вьр нәкә,
Сәре дийа хWә тӧ мезәкә.
Сьбе тӧ һәр'ә щәм п'адше
У ви qәWли Wьра беже.
Бьра бист qәйнт'әр дәвед р'ьнд
Биньн нәWша к'оч'ка бьльнд
У баред Wан qәйнт'әр дәва
Т'ьжибә тәв һьри, льва.
Ле баред бист qәйнт'әред дьн
Тәмам шәрав, нан у харьн.
Сәд бист зьламед дәст у п'е,
Т'әр'а гәрәк тек'әвнә р'е.
Тәмам бь ч'әк у бь мәрт'ал,
Гәйма qәшәнг у бь р'ьнәл.
Тәне qәWләк: та дәндка сир
Гәрәке һәр'ә жь к'иси Wәзир.
Әгәр qӧрьшәки хәлqе
Бьк'әвә нав тьвдарәке,
Бе:—п'адша, qӧрба, бьзанбә,
Сера мьне лап бәталбә.
Wәхта тӧ һьлди базьрган—
Бьк'әвә бәр'ийа гәрмьстан.
Бьнәтара гӧжмәки ньмз
Дьзе ава канийа т'әмьз.
Дькә хӧлин бь кәзар ләWз,
Дьһәрькә әW нава кәWз.
Wәхта тә'в вьр дьдә зоре,
Фил вьр к'ом-к'ом тенә доре.
Бь лаше р'әш дьдьн наве,
Һьлдьчьньн әW We аве.
Һун хWә дурва бьтәлиньн,
Wан фила хWә нәкәсиньн
Т'әне ль бәрбанга сьбе,
Һун бәре хWә бьднә кание.

Пе һьрие We бьхьтминьн,
Аве жь кәWз бьрежиньн.
У биньн кизә шәраве,
Валакнә кәWз дәWса аве.
Һәрьн диса хWә вәшерьн,
Бәр кәWз тӧ тьшти нәһельн.
Wәхта гәрм вьр бьдә әрде,
Филе бәрбь Wи кәWзи бен
У нав кәWзда дәWса аве
We һьлчьньн we шәраве.
Тәмаме We бьбьн сәрхWәш,
Бьмәрьхьн у бьбьн лаш.
Тӧ Wьра зу дәйн хортакә,
Чәк у рькәла зу хWәкә
У бәре хWә бьдьн фила,
Wан бькӧжьн, топкьн qила.
— Вьр хьлазбун тәмие пире,
ӘW рабу у чу киләре,
Һьнәк нан у тораq ани
У ль бәр кӧре хWә дани.
Нан вьр харьн, ньвин рахьст,
Де шальк жь бәр хWә эхьст,
Да бәр сәре кӧре әвин,
Һәрдӧ кәтнә хәWа ширьн...
Сьбәтьре һе тәва гәш
Тәзә вәкьр бәнгзе хWә хWәш,
Qадьр рабу, бае мәше,
Бәре хWә да мала пәдше.
Пәдша, Wәзире әWани,
Дькьшандьн вьра тьзби.
Qадьр бәр Wан тәмәнәда,
Готә пәдше гьлие дийа хWә.
Пәдша гот: — Ло, ло, Wәзир,
Тӧ Wан гьлийа рьнд бинә бир,
Зу вьр каре Qадьр бькә!

Ви шöхöли әглә нәкә.
Wәзир р'абу, тә дьгот кöл
Дәрбәкер'а к'әтә нав дьл.
Wи дәре хәзна хWә вәкьр,
Хәзнә вьра дуз нивикьр.
Qәwаз нава бажер хьстьн,
Хорте готи зу дәст хьстьн,
К'ьр'и дәвә, шәрав, һьри,
Дәвә тәмамә баркьри,
Ани ль бәр дәре Qадьр,
Жер'а qәт wи нәхWәст огьр.
Т'әне дьран ле чьр'ьканд,
Кö wи бькә нава дәлк'а.
Qадьр хатьр жь дйа хWә хwәст,
Жь мал дәрк'әт у р'астә-р'аст
Һатә бал хорт у карвана,
Бәре хwә данә арана.

* * *

Гәләк р'ож вьра бöһöрин,
Карван дьчу, дьхьнгьри.
Гәләк ч'ийа у бание аWаз
Wана щәданд у р'ийа нәнас
Дьреж бу, чаWа кәму р'е,
Кö ч'ир'ока дьчьн бәр'ие.
Дһа де у баве реWкйа
К'әтьбун нава мьтала,
Wәхта карван гьһиштә щи,—
Ль We бәрийа фил ле тьжи.
Хорта Wьра хwә к'ар кьрьн,
Бар жь пьшта дәWа кьрьн.
Чунә сәр кәWз, дитьн кани,
Жь We ава тәмьз анин,

Нан wьр харьн, к'этьн тә'лда,
Кәта сьбә һат сәр wанда.
Qадьр һәр тьшт вьр ӧса кьр,
Чәwа де мал тәми ле кьр.
Бар тьжи qиле фила кьр.
У дәрк'этьн жь нәwале.
Карван бәре хwә да мале.

* * *

Wәхтәк бь сәqьр дәрбаз бу.
Тә'ва гәш ә'рдер'а саз бу.
Сьлав да дәшт у банийа,
Wанр'а дьлист у дьк'әнийа.
Ч'ийа бьрьqин нолани qаш,
П'ала wана кәрие qәрqаш
Ль ду һәвдӧ к'әтнә р'езе,
Бериван к'әтнә кәмезе,
Ноли рәфе гогәрчина,
Бунә хәмьле һавина,
У дьстьрен у дьлизьн,
Р'әхтед сәдәф дьтәисьн,
Кәзар шәмал, кәзар аwаз
Дәртен жь wан-гәрдәнед наз,
Бе wан тәбийет этим дьбә.
К'ома зьлама дин дьбә.
Хут wи wәхти карване че
Дуз һатә бәр дәре п'адше.
Qадьр вьр хwә ә'гләнәкьр,
Чу диwане, к'ӧ гьрәгьр.
Wәзир, Qази, п'адша теда
У бәр wана тәмәнәда,
Гот:—мьн ани әw амәнәт,
Кӧ к'очка wә вәбә шӧрәт.

— Мәрьв тьре Ԝе хәбәре,
Ԝәкә чьл тире хәдәре,
Дьле ԝәзир вьр qөлкрьн.
Пәр у баске Ԝи жекрьн,
Кӧ Qадьр сәр бәнгзе бәре
Сах вәгәрийа жь Ԝе сәфәре,—
Әмре Ԝәзир педа qөсийа.
Пaдша вьра һеди кӧхийа
У готе:—Тӧ, Ԝәзире че,
Әз чь бьдьм кӧре пире?
— Ло малава, чь вьра чуйә
Тәв жь мал у пәре мьн чуйә.
Лә е кӧре пире чь чуйә?
Ле тӧ чәԜа пaдшәки рәнм
Дәһ qөрьша бавежә щәм.
Пaдша дәһ qөрьш дәрани
Ль бәр кӧре пире дани.
Qадьр бь ләз вәгәрийа мал,
Шабу ль дийа хԜәйә дәлал.

ФӘСЛА ДӦДА

Гәләк ԝәхт Ԝьра дәрбазбу,
Гәләк щар диԜан Ԝьр сазбу,
Гәләк аве чәма кьшийа,—
Ԝәзир диса сәр фела хԜә.
Ԝәхта әԜ дьһат кочка чил,
Дьдит вьр пост у qиле фил,
Дьле хԜәда кәзар ньфьр
Дьрәшандә бәжна Qадьр.
Кәрба пәра рож у шәв,
Чәве Ԝи нәдькәт тӧ хәԜ.
Һәрро, һәр гав, Ԝи сонд дьхар,
Дани бәр хԜә qәсәм, qьрар,

Р'оже дьне сәр вәнабә,
Дьл ле тӧ щар р'әкәт набә,
Һәта сәре Qадьр нәхWә,
Кӧле дьле хWә дәрнахә.
Р'оке диса Wәзире кал,
Qӧрчьми р'у, ноли р'ичал,
Бь ләз чу диWана п'адше,
Т'әмәнәда ноли р'увийа,
Бәр гьрәгьра әW чьвийа
У р'әх п'адше сьмелп'уки
Р'уньшт сәр бәлгие qушт'уки.
Мезәкьр бан у диWара,
Жь дьл дәрк'әт, ноли бара,
К'әсәре к'урә у хәдәр,
Мәде хWә кьр зәф бенәдәр.
We эваре qәт тӧ гьли
Дәв дәрнәк'әт, нәк'ельми.
Тә дьгот qәй әW бек'ефә,
Ч'әви ньвин у лькефә.
П'адша диWан зу бәлакьр,
Ч'әве гьран Wәзир р'акьр—
У готә Wи:—Wәзире мьн,
Тә хоф иро кьр дьле мьн.
Тӧ к'әти нава мьтала,
Дьбеи кӧла кәзар сала
Жь дьле тә т'әзә да дәр,
Тә нәма р'у, нәма нәдәр.
Чь qәWьмийә, чь кәWалә?
Чь р'әнг тә чу, әW чь калә?
Йан әз qәдре тә нагьрьм,
Тә кьз накьм, тә нафьрьм?
Йан әрде мьн бә кәд у сәд
Дәрбаз дьки әмре к'әсад?
Тә бан нһери, щане мьн,
Дьбә qӧсур дит хане мьн?

Йан дһа нә әзьм п'адша,
Тә чьрах кьм, дьл бькьм ша—
У хӧбара фькре тә к'ур,
Һьн мьр'узе тәи туж у зур'
Әз нькарьм биньмә хар?
Мьн дайә тә изн у qьрар,
Лехә, бькӧж у Wеранкә,
Ле дьле хWә мьнр'а вәкә.
Wәзир вьра һеди к'ӧхийа
Тьре сурәт ле тәWьхийа.
У гот:—Бьла п'адша хWәшбә,
Кәзар сали һай гӧлгәшбә!
Мьн нәдит qӧсур щане тә,
Нә жи к'оч'к у хане тә.
Һәр кәс ве к'оч'ке дьбинә,
Хазьла хWә ль тә тинә,
Ле чь фәйдә, тӧи кали,
Тӧи кали-хьрабкали.
Ле тәбиәт тьм йа хWә дькә,
Мә бәрбь ахе сар дькә.
Ч'әве мә ль к'оч'к у сәра,—
Дьле мә wаре к'әсәра.
Ле Wәки ль мәр'а ләвбе,
Гӧла ә'мьр әм дәст биньн,
Нав аведа бьк'әлиньн
Тӧе вьра аве хWәки,
ДиWана хwә вьр чьрахки,
У вьр бьби чардәсали,
Ноли бәре бәнгзщәмали.
— К'ане, wәзир, әW тӧ бәндә,
Кӧ мер же бьгрьн зәндә,
ӘW нәтьрсә жь мьрьне
У һәр'ә говәка дьне.
Гӧла ә'мьр бьчьрпинә
У бь ләз wе мьнр'а бинә?

— Ло, малава, е чʼйа-бани
Шəва тəʼри əв пʼост ани
У чу кəта qəд у сəда
Ани qиле гъранбьһа,
Бəр wи əв иш у гöл чьнə,
We гöле зу бьчьрпинə,
Бь сəрфьнийаз тʼəрʼа бинə.
Пʼадша дһа сəбр нəкьр,
Бь лəз əwи вьр əʼмьр кьр,
Кö qəwаз бина хwə нəстиньн,
Нечʼирван зу жерʼа биньн.
Qəwаза вьра лəзандьн,
Мала Qадьррʼа гиһандьн.
Готне чь кал у чь бəʼсə,
Пʼадша wийа лəз дьхwəзə.
Де заньбу, кö дəлкʼбази
Тʼəмам дəрте qəлпе wəзир.
Де заньбу сöрʼа гöле,
Чаwа алткə əw we кöле.
Мьле кöрʼ гьрт у wедакьр.
Бь əвини ширəт ле кьр,
Кö чаwа ль гöле бьгəрʼə.
Хəрщ жь киси wəзир һəрʼə,
Чəwа бь сəмт, чəwа фəсал
Сьламəти вəгəрʼə мал.
Wəхта нечʼирване мəй че
Бь лəз һат диwана пʼадше,
Пʼадша ль Qадьр мезəкьр
У we лəʼзе wа əʼмьркьр:
— Һəрʼə, чьл рʼож тəрʼа молəт,
Тʼопкə аqьл у фьрʼасəт.
Əз жь вьра тə дьхwəзьм,
Гöла əʼмьр мьнрʼа бини
У ве калтие мьн дурхини.
Əме бьбьн чардəсали,

Ноли бәре бәнгзщәмали.
Кö тö бь аqьле xWә фә'ш
Ве хьзмәте xWә бьди паш.
Бьла хашбә мьнр'а щәлат,
We тә техә кале к'әсад.
Qадьр вьра xWә дит тьвдир,
Т'әмие дийа дWә Wи ани бир.
Готе:—Бьла п'адша xWәшбә,
Кәзар сали һай гöлгәшбә!
Бьла чьл qәйнтәр дәвед рьнд
Биньн нәWша к'оч'ка бльнд,
Баред Wана тәмам дувбьн.
Сәрда жи бист qәйнтәред дьн,
Баред Wана нан у харьн.
Сәд чьл зьламед дәст у п'е
Гәрәк мьнр'а тек'әвнә р'е.
Т'әмам бь ч'әк у бь мәртал
Гәйма qәшәнг у бь р'ькал.
Тәне qәWләк: та дәндка сир
Гәрәк һәр'ә жь к'иси Wәзир.
Һәгәр qöрьшәки хәлqе
Бьк'әвә нав тьвдарәке,
П'адша, qöрба, тö бьзанбә,
Сера мьне лап бәталбә.
П'адша гот:—ло, ло, Wәзир,
Тö ван гьлийа р'ьнд бинә бир.
Зу вьр к'аре Qадьр бькә,
Ви шöхöли әглә нәкә.
Wәзир р'абу, тә дьгот кöл
Дәрбәкер'а к'әтә нав дьл,
Wи дәре хәзна xWә вәкьр,
Хәзнә диса вьр ниви кьр.
QәWаз нава бажер' хьстьн.
Хорте готи зу дәстхьстьн.
К'ир'и дәвә, дув у харьн,

Ани лъ бәр дәре Qадьр,
Жера qәт Wи нәхWәст огър,
Тәне дьран ле чъръканд,
Кӧ Wи бькә нава дәлк'а.
Хатьр вър хWәст Qадьр жь де
У зу вьра әW к'әтә р'е.

* * *

Гәләк р'ож вьра бьhӧрин,
Карван дьчу дьхьнгьри,
К'әтә ч'ийа у чольстан,
К'әтә бәр'и у бәр'истан,
К'әтә нав огърме гьран
У hат ль бәр ч'ийаки бльнд,
hеWьри ль бәстәкә р'ьнд,
Ль р'әх кание. Ле сәрфезе
Зьнаред тәт к'әтнә р'езе;
Феза Wана qәйа мәзьн,
Ль к'ӧ р'әфед тәйре симьр'
hелунед хWә данибун Wър.
Карван Wър ма та пенщшәме,
Qадьр р'абу, бь тәмие де.
Wи ә'мьр кьрә сәр хорта,
Wана qәйнтәре хWә hьлдан,
Дәре бара вър вәкърьн
У дув бәсте бәла кьрьн.
Дув ль бәсте бунә лемьшт,
Тәне чәнд бар Qадьр вър hишт.
Wәхтке шунда жь сәге ч'йе
Тәйре симьр' фьр'ин бәсте.
Ду Wан ед дьн жь hәр алийа
Бәрбь бәсте ләз дьфьр'ийан.
Дув дьхWәрьн, вәдьчьр'йан,

Т'əне дһат qуртина wан.
Хут we р'оже дə'wат бу wьр,
Йа кӧр'е п'адше тəйре симьр'.
Wəхта щаб вьр данə п'адше.
Карванəки мəзьн бəсте
Вəкьрийə херəтханə,
Бəст тъжи дуве пəзанə,
Тəйр we дьхӧн у к'еф дькьн,
Дӧə'а ль тə у кӧр' дькьн,
Wи чəнд qасьде хwə шандьн,
Кӧ биньн wьр карванбаши,
Бьньһер'ə əw wи иши.
Wəхта Qадьр һат диwане,
Т'əмəнəда ль бəр п'адше,
П'адше готе:—хорте тəлийан,
Чьйə мə'нийа ве qəнщийа һан?
Бой мьн ве р'ожа шайе
Чəwа фə'мкьн ве һəдайе?
Бьхwəзə тӧ мале дьне,
Əзе вəкьм дəре хəзне.
У баре wан дəва тъжи
Зер'-зив һьлдə—хwəр'а бьжи.
— Тӧ вəнəкə дəре хəзне,
Нə кəwщəмə мале дьне.
Харзийа тəйə дйа мьн дəлáл,
We заньбу кал у һəwал
У əз шандьм, бемə шайе,—
Əвə мə'нийа ве һəдайе.
Хьзмəтəкə дьне ль тəйə,
Дьбен дьне гӧлəк һəйə—
Гӧла ə'мьр. Тӧ дькари
Т'əне вьр али мьн бьки
У we гӧле мьнр'а дəстхи.
— Хwəзьл тə һəр тьшт бьхwəста,
Т'əне əw гӧл тə нəхwəста.

Əw гöл һәйә, мьн бьһистийә,
Ле ч'әве хWә мьн нәдитйә
У ньзаньм к'ижан qöлбе
Шин дькә т'уме We гöле.
Ле мьн хWәрийә сонд у qәсәм,
Тә нәһельм хьйал у хәм.
П'адше Wьра диWан топкьр,
Бь ләз Wьра Wa ә'мьр кьр:
— Һәрьн топкьн кәму тәйра,
Бькьн пьрса у пьрсийара,
К'е ль р'иа гöле бәләдә,
Бьла qәт хWә пашда нәдә,
We р'е нишани Qадьрдә.
К'е мьзгине мьнр'а бинә,
Чьраха рьнд We бьстинә.
Qасьд фьр'ин нава ә'рша,
Фьр'инә ч'ийа, фьр'ин банийа,
Ә'мре п'адше готнә т'әйра.
У чьqас тәйр дьне һәбун
Бәр дәре п'адше әW топбун,
Ле щие гöле Wан ньзанбун.
П'адше гот:—Дһа жь тә'йра
Qәт к'е майә у к'е нәма?
Готьн:—тәйрәки qьр'нт'ә,
Дһа фьр'ин qәт пе набә.
Малда майә, ле ед дьне
Т'әмам һатьнә бал п'адше.
П'адша вьра ә'мьр дькә,
Кö qәWаз хWә ә'глә нәкә,
Wи тәйри зу жер'а биньн
У сальха же һьлиньн.
Wәхта qәWаза тәйре кал
Анинә бал п'адше бь р'ькал
У бә'са гöле же пьрсин,
Wи сәре кал вьр һьлбьр'и

У готә Wан:—вьр гәләк сал
Пещда—мьн дит әW гӧла ал:
ӘW гӧл дурва дьбей нурә,
Ле р̇йа бәрбь We зә̇ф дурә:
Дh̦а мьн набә тӧ льпат
У сьстбунә qам у qанат,
Жь тӧнәбуне нәма сәкәт.
Әз нькарьм сәр баске хWә
Ви хорти h̦ьлбьр̇ьм ә̇рша
У нишандьме щие гӧле.
Qадьр дәстур хWәст жь падше,
Тәйре симьр̇ вьр хWәр̇а бьр,
Дәре баре дува вәкьр
У дув ль бәр Wийа р̇окьр.
У чьл шәви у чьл р̇ожи
Бәр Wи тәйри бу бьшкори.
Тәйр вьра сәр хWәда h̦ат
У Wи шьдйан qам у qанат,
ӘW h̦атә сәр бәнгзе бәре
Wи Qадьр дурхьст We дәре
У гот:—тӧ h̦ьлдә шур
Әме h̦әр̇ьн сәфәра дур.
Тӧ нh̦а пьшта мьн сийарбә,
Wәхта әм бенә хасбахчә
Тӧ Wьра р̇ьнд h̦аж хWә h̦әбә.
Нав бахчәда h̦әйә тәндур,
Тӧ Wейа тәг̇минкә дур,
Тәндуреда шин дьбә гӧл,
Ле дьк̇әвә Wьр бәнгзе дьл.
Wьра h̦әрр̇о дик у мьришк
H̦әвдӧ дьдьнә бәр ньколла
У шәр̇ дькьн бой We гӧле.
Wәхта әз жорда бемә хар,
Тӧ пе дәве шуре хWә хар
Сәре дик сәмт бьфьр̇инә

У гӧле зу бьчьрпинә,
Ә'глəнəбə, əм бьльвьн,
Зу жь Wи багчи бьфьр'ьн.
Ле Wəки тӧ вьра шашби,
ДəWса дик тӧ мьришкехи,
Wи чахи Wай ль мə кал...
Əме ə'рдеда һəр'ьн хар.
Qадьр We лə'зе вəгəр'ийа,
Шуре хWəи кəWан һьлда,
ХWə ль сəр пьшта тəйр шьданд
У р'ийа бəрбь гӧле щə'данд.
Wəхта əW һатьн баг'че хас,
Кӧ мəрьв же дьма кəWас,
ЧəWа тəйр гот, Wи ӧса кьр,
Сəре дик дəрбер'а qӧткьр.
Гӧла ə'мьр əWи чьрпанд,
Wан зедəбу qам у qанат
У əW сахи-сьламəти
Вəгəр'ийан у гьһиштнə щи.
Qадьр тəйр вьра р'амуса,
Же р'азибу у əW бəрда.
Хут We лə'зе дəин хорта кьр
У карване хWə щи р'акьр.
Бь лаqьрди к'еф у ша
Бəре хWə дан Wəлате хWə.

*
* *

Wəхтəк бь сəqьр дəрбазбу,
Тə'ва гəш ə'рдер'а сазбу,
Сьлав да дəшт у банийа,
Wанр'а дьлист у дьк'ə'нийа.
Ч'ийа бьрьqин нолани qаш.
П'ала Wана кəрие qəрqаш,

Ль ду һәвдӧ к'әтнә р'езе,
Бериван к'әтнә кәмезе,
Ноли р'әфед гогәрчина,
Бунә хәмьле һавина,
У дьстьрен у дьлизьн,
Р'әхтед сәдәф дьтәисьн.
Кәзар шәмал, кәзар аваз
Дәртен жь Wан-гәрдәнед наз.
Бе wан тәбийәт этим дьбә,
К'ома зьлама дин дьбә.
Хут wи Wәхти Qадьре мәрд
ХWә зу пирәдер'а гиһанд,
Кӧч'ьк дани, зу ав гәрмкьр,
Гӧла ә'мьр wи навда кьр.
Пирәде Wәхта ав хWә кьр,
Бу qизәкә чардәсали,
Сәр бәнгзе бәре—демщәмали
Qадьр гӧл вьр зу һьлани,
Ани у бәр п'адше дани.
П'адша вьр хWә ә'глә нәкьр,
Хӧлама зу кӧч'ьк р'асткьр
Данинә сәр ситьләк ав
У гӧла ә'мьр авитнә нав.
Һьн п'адша у ханьма Wи
Ав хWәкьрьн, бун сисали.
П'адша вьра гәләк шабу
Бь ләз бәрбь диWане чу.
Wәхта Wәзир вьра әW дит
Кӧ әW щаһьл у тит у мит.
ХWә шьдандийә рьнәл у пьшт
У һат ль сәр бәлги р'уньшт,
Ә'мре wәзир педа qӧсийа.
П'адша вьра һеди к'ӧхийа
У готе: —Тӧ, Wәзире че,
Әз чь бьдьм кӧр'е пире?

— Ло, малава, чь вьра чуийә
Жь мал у мьлк'е мьн чуйә,
Ле е к'öр'е пире чь чуийә?
Ле тö чәwа п'адшәки р'әкм,
Дәһ qöрьша бавежә щәм.
Падша дәһ qöрьш дәрани,
Ль бәр к'öр'е пире дани.
Qадьр бь ләз вәгәр'ийа мал.
Шабу ль дийа хwәйә дәлал.

ФӘСЛА СЬСИЙА

Гәләк wәхт вьра дәрбазбу
Гәләк щар диwан wьр сазбу,
Гәләк аве ч'әма к'ьшийа;
Wәзир диса сәр фела хwә.
Wәхта әw дьһат к'очка чил,
Дьдит вьр п'ост у qиле фил,
Дьдит qаме хwәи аһьл,
Дьдит п'адше хwәи щаһьл,
Дьле хwәда кәзар ньфьр'
Дьр'әшандә бәжна Qадьр.
Кәрба п'әра р'ож у шәв,
Ч'әве wи нәдьк'әт тö хәw.
Һәрр'о, һәргав, wи сонд дьхар,
Дани бәр хwә qасәм qьрар,
Р'оже дьне сәр вәнабә,
Дьл ле тö щар рьнәт набә,
Кәта сәре Qадьр нәхwә,
К'öле дьле хwә дәрнахә.
Р'оке диса wәзире кал.
Qöрч'ьми р'у, ноли р'ичал,
Бь ләз чу диwана п'адше,
Тәмәнәда ноли р'увийа,

Бәр гьрә-гьра әԝ чьвийа
Р'әх п'адше сьмелп'альки
Р'уньшт сәр бәлгие qушт'уки.
У ԝьра ԝәк тирәмә'ра
Ч'әве хԝә ль отахе гәранд,
Нһери п'адше у щвате,
К'әсәрәкә гьран һате.
П'адша әԝ к'әсәр тәгминкьр.
У диԝана хԝә бәлакьр.
У готә ԝи:—ԝәзире мьн,
Тә хоф иро кьр дьле мьн.
Тӧ к'әти нава мьтала,
Дьбеи кӧла кәзар сала
Жь дьле тә тәзә да дәр,
Тә нәма ру, нәма нәдәр.
Чь qәԝьмийә, чь кәԝалә?
Чь рәнг тә чу, әԝ чь калә?
Йан әз qәдре тә нагьрьм,
Тә кьз накьм, тә нафьрьм?
Йан әрде мьн бе кәд у сәд
Дәрбаз дьки әмре к'әсад?
Тә бан ньһери, щане мьн,
Дьбә qӧсур дит хане мьн?
Йан дһа нә әзьм п'адша,
Тә чьрах кьм, дьл бькьм ша,
У хӧбара фькре тә к'ур,
Һьн мьрузе тә туж у зур
Әз нькарьм биньмә хар?
Мьн дайә тә изн у qьрар,
Лехә, бькӧж у ԝеранкә,
Ле дьле хԝә мьнра вәкә.
— ԝәзир вьра һеди к'ӧхийа,
Тьре сурәт ле тәԝьхийа
У гот:—бьла п'адшә хԝәшбә,
Кәзар сали һай гӧлгәшбә!

Мьн нәдит qöсура щане тә,
Нә жь к'очк у хане тә.
Һәр кәс нһа тә дьбинә,
Хазьла хWә ль тә тинә.
Ль тә һәйә тәк кемасик.
Пьш кәвт бә'ра һәйә зәрик,
Жер'а дьбежьн Гöлп'әри.
Бәжна We дара чинари,
Навк'елк зьрав-пози пижин
Бәнгзе wейа ә'мьр тъжи.
Кьнаре сурәта ле ал,
Же дьбарә кöсöл-щәмал.
Гöһаре wейә гöпьки,
Хьзема Wейә шьр'ьки.
ЛәWзе we шәкре нәбате,
Тьре дәрте жь qöдрәте.
Гәрдәна we бәрфачилә,
Мәрьв кöсне дьбә дилә.
ЩәWq вәдьдә Wәк мәшәлан,
Дәрте нолани тә'ва щан.
Ә'нийа кәвәр—ноли мәйдан,
Дьбьрьqьн мори-мьрщан.
Мәрьв нә бьхWә, нә бькә,
Т'әне ль We мезә бькә—
У пьштәка We гöлавтун.
А... Wәки әW бьбә хатун!..
Тöе тек'әви нав щьнәте,
Дöжмьн бьмрьн жь ә'йнате.
—Wәзир, Qадьр нечирванә,
Ле нә р'ечнасе бә'ранә,
К'е We һәр'ә пәй We зәрие,
Мьнр'а бинә We Гöлп'әрие?
— Ло, малава, е п'ост ани,
Е qил ани, е гöл ани,
Чьр'а Wи тöнәнә зьрав?...

Əв шöхöл бəр wи гöлпəк ав...
Падша дһа сəбьр нəкьр,
Бь ләз əwи вьр ə'мьр кьр,
Кö qəwаз бина xwə нəстиньн,
Нечирван зу жер'а биньн.
Qəwаза вьра лəзандьн,
Мала Qадьрр'а гиһандьн,
Готне чь нал у чь бə'сə,
Падша wийа зу дьхwəзə.
Де заньбу, кö дəлк'бази,
Тəмам дəрте qəлбе wəзир.
Де заньбу к'öйə Гöлп'əри,
Qадьр һəр'ə чь тəһəри
Бинə wе кəч'а шöрəт,
Вəгəр'ə мал сах, сьламəт.
We кöр' һьнəки wеда кьр,
Бь əвини ширəт ле кьр,
Кö чаwа кəч'е бьгəр'ə,
Хəрщ жь к'иси wəзир һəр'ə.
Wəхта нечирване мəй че
Бь ләз һат диwана п'адше,
Падша ль Qацьр мезəкьр
У wе лə'зе wа ə'мьр кьр:
— Һəр'ə, чьл р'ож тəр'а молəт,
Т'опкə аqьл у фьр'асəт.
Дьбежьн, кö пьш нəвт бə'ра.
Гöлп'əри дьжиwьра.
Тö wе зəрие мьнр'а бини
У хийала жь мьн дурхини.
Кö тö бь аqьле xwə фə'ш
Ве хьзмəте xwə бьди паш,
Бьла xwəшбə мьнр'а щəлат,
We тə техə кале к'əсад.
Qадьр вьр'а xwə дит тьвдир,
Тəмие дийа xwə wи ани бир.

Готе: — Бьла гадша хWәшбә,
Кәзар сали һай ґӧлгәшбә.
Чекьн вьр гәмийа ә'сабә,
Кәзар пенсьд гозә Wебә,
Һәр гозәк йа дьн щӧдәбә.
Wьр һәбә ә'йнә у хас гарчә,
Жоре нәqьш, жер халичә,
К'е кӧ Wан гоза мезәкә
Вьр һәр тьшти дьне биркә.
Кәвсьд зьламед тәр у щан
Тәв геймәке, бәжнә тәлйан
Бь хWә дәст, п'е, навмьлфьрә,
Кӧ бен, тьре ә'Wр дьхӧрә.
Wан к'олосе дәвәтуки
Пьштәк-муйе бьзна гульки,
Бәрабә qәма шьрьки,
Саqе щьзме Wан qотьки,
У тәв дәнгбеж, сазбәнд, ә'йан,
Йәкбә наве Wан зьламан,
Wәки йәк вьр бежә: «Сәми!»,
Һәвра бежьн· «Чьйә, әзбәни?»
Кәвсьд кәче жь дәлала,
Тәмам Wәк каре хәзала,
Wәки дурва әW бьмәшьн,
Бежьн: — ӘW чь тә'вед гәшьн...
У халед рәшә сурәта
Пешда биньн вьр мӧкбәта,
Жорда харбьн си се кәзи,
У шәWq вәдьн гьр аWази.
Тәв бәжнәке, льбасәке,
Ноли һәвдӧ сәр бәнгзәке.
У тәв дәнгбеж, сазбәнд, ә'йан,
Йәкбә наве кәму зәрийа.
Wәки йәк вьр бежә: «Шени»!
Һәвра бежьн: «Чьйә, әзбәни?»
Wана кәмуйа гәмие щикьн,

Гəмие нə'мəта тъжикьн.
Биньн пенсьд баре бърьнщ
У пенсьд жи мəWиже рьнд
Wана щикьн Wьр чəнд гоза,
Биньн дəф у зöр'нə, саза.
Кəч', хорт лехьн у бьлизьн.
Wи чахи əме бьлəзьн
У бьльндкьн вьр бабьрка,
Гəмие бьдə хWə вьр фьрка,
Əме һəр'ьн пьш нəвт бə'ра,
Һун вьрабьн,—хöде мəр'а...
Т'əне qəWлəк: та дəндка сир
Гəрəк һəр'ə жь к'иси Wəзир.
Һəгəр qöрьшəки хəлqе
Бьк'əвə нав тъвдарəке,
П'адша, qöрба, тö бьзанбə,
Сера мьне лап бəталбə.
П'адша гот:—Ло, ло, Wəзир,
Тö ван гьлийа р'ьнд бинə бир!
Зу к'аре Qадьр вьр бькə,
Ви шöхöли ə'глə нəкə.
Wəзир р'абу, тə дьгот кöл
Дəрбəкер'а к'əтə нав дьл.
Wи дəре хəзна хWə вəкьр,
Хəзнə бьнива пaqьшкьр,
Һəла да сəр кода зер'а,
Мал дəрани хьшре жьна,
Ле тере нəкьр вьр п'əра.
ƏWи фьрот мьлк' у хани,
Анщах ч'ар Wи иши ани.
QəWaз нава бажер' хьстьн,
Һостə у п'алə дəстхьстьн,
Кö сəр бə'ре щие кемəба,
Чекьн гəмийа гьранбьһа.
Ле Wи Wəхти Wи к'ар дькьр,
Зьлам у кəч' вьр тoпдькьр.

Wəхта һəр тьшт вьр һазьрбу,
Wи щаб да кӧре пире,
Кӧ зу рабə, тек'əвə ре.
Т'əне дьран ле чърьканд,
Кӧ wи бькə нава дəлк'а.
Qадьр вьра чу дəсте де,
Бь архаин əw к'əтə ре.
Гəми вьра жь щи ләqийа
Бəрбь бажаре П'əрие мəшийа.
Гəлəк wəхт вьра бӧһӧри,
Гəлəк рож у шəве тари
Гəми дьчу у пелед һар
Ле дьк'əтьн. П'ьжqе к'арбар
Ль бəр таве дьтəисин,
Паше шəwq wана ведьси.
Ль сəр гəмие зӧрне дьдан,
Дəнг вьр дьчу əрш у əзман,
Дьгəрийа говəнда гьран
У ша дьбун кəч у зьлам.
Wəхтəке кӧ бӧһӧри шəв,
Qадьр дит адəкə бəдəw.
Гəми вьра дуз һатə бəр,
Wан авитə бəре лəнгəр
У бəндкьрьн кəвие гəмие,
У пəйабун сəр рəшайе.
Qадьр вьра бь тəмие де
Дӧ рожа ма та пенщшəме.
Ле пенщшəме wи сьбе зу
Хорт һьлда бəрбь гəмие чу,
Баре бьрьнщ, мəwиж пьшткьр
У нав бəреда wан рокьр.
Мəсийа мəwиж, бьрьнщ харьн,
Нав бəреда к'еф дькьрьн
У дьлистьн у ша дьбун.
Хут wе роже вьр дəwатбу,

Йа кӧр'е п'адше мә'сийа.
Wәхта п'адша вьр пе кәсийа,
Кӧ жоре мәрийа qәнщи кьр,
Әw бьрьнщ у мәwиж р'окьр,
Wи qасьде хwә шандә жор,
Кӧ wи мәри биньн бь зор.
Мә'сик вьра һат пәй Qадьр,
П'еша wи гьрт у хwәр'а бьр.
Wәхта Qадьр һат диwане,
Тәмәнәда wи бәр п'адше,
П'адше готе:—Хорте дәлал,
Әв чь бә'сә у әв чь кал?
Wәки тә вьр әв qәнщи кьр,
Щьмә'та мьн вьр тәглиф кьр?
Бьла ад у qәсәмбә,
Чь нет дьле тәда һәбә,
Тӧ сӧр'а хwә мьнр'а вәкә,
Мьразе тә ә'сә бькьм.
Кӧ тә кемә мале дьне,
Әзе вәкьм дәре хәзне,
Баркә чьqас вьра тә те.
Бежә мә'нийа ве хьзмәте.
— Кәму кәс вьра р'ьнд занә,
Кӧ мал qьр'ежа дәстанә.
Тӧ вәнәкә дәре хәзне,
Нә кәwщәмә мале дьне.
Зер' бона мьн—п'әләсәнгә,
Шә'дә—гәмийа мьн qәшәнгә.
Дийа мьн дәлал харзийа тәйә,
Чь вьр дьбә, һаж пе һәйә.
We заньбу кӧ пенщшәме,
Вьра бьбә р'ожа шайе
У әз шандьм ве дә'wате.
Тәк хьзмәтәкә мьн һәйә:
Гӧстилка кӧ тьлийа тәйә,

Ԝəки тö [illegible] бьди [illegible]
Тö тьште дьн тə нахԝəзьм.
— Хазьла бист сале дьн жи
Кöр'е мьн вьр бьма бе жьн,
Т'əк мьн гöстилк дəр нəбьда,
Дьле мьн ԝа чик нə бьда.
Чь фəйдə, мьн гьли дайə,
Һьлдə, əв гöстилк йа тəйə.
Ле тəмийа мьн р'ьнд бинə бир,
(Йан на, тöе бьби фəԛир),
Кəта сахби ль дьнеби,
Р'ьнд мьԛати гöстилкеби.
Тö ԝе техи тьлийа орт'е
У бьзвьр'ин бəрбь р'асте
Хут ԝе лə'зе бь гейма наз
Бəр тə ԝе р'абьн дö ԛəԝаз.
Тö сəр ԝана ə'мьр бькə,
Мьразе тə əԝе бькьн.
Вьра Ԛадьре мəи че
Т'əмəнə да ль бəр п'адше,
Хатьре хԝə жь п'адше хԝəст,
Мə'сийа əԝ ль сəр аве хьст.
У əԝ ԝьра ə'глə нəбу,
Бəрбь Гöлп'əрие вəр'ебу.
У кəвт р'ожа, у кəвт щəва
Ԝана бин нəстəнд тö гавə,
Сəр ԝан ə'зман, пешийа ԝан ав
Сəр кəвие Ԛадьре бесаԝ.
Р'ожа кəйшта ль бəрбанге,
Ԝан шьһəрəк дит ԝе танге,—
Əԝ бу шьһəре Гöлп'əрие.
Ԛадьр вьра дəйн хортакьр
У кəчед щан жь хəԝе [illegible]кьр,
Да к'омəке дəф у зöр'нə,
Йа дьн саз у к'əмəнчə,

Вьр к'ома дәнгбежа стьра,
Гозәке жи говәнд гәр'ийа
Гозәке к'әтьн р'әqасе,
Йа дьн—лаqьрди, кәwасе.
Вьр дәнг бәлабу дор һәлан,
Вьр хәлке шәһәре гьран
Педа һьлшийанә дәв к'әнар,
Кӧ мезәкьн we әщебе,
Кӧ дьһат дәнге шьбибе.
Wәхта гәми вьр сәкьни,
Мәрьва дһа т'аб нани,
Һьлк'ьшийанә сәр we гәмие
У к'әтьнә к'еф у шайе.
Нав шәһәрда бу һәwарзә,
Кӧ һатийә гәмикә т'әзә,
Мәрьв нә бьхwә, нә бькә,
Т'әне ль we мезә бькә.
Мәри сәр we хwә бир дькьн,
Шәвберийа хwә дәрбаз дькьн.
Дәнг гьһиштә к'оч'ка п'адше,
П'адша хwә—баве Гӧлп'әрие.
Әw у жьн һатьн сәр гәмие
У жь we ман зәндәгьрти,
Wан вьр дит тьште нәдити.
Wәхта әwан һатьнә мал,
Готьн qиза хwәйә дәлал:
— Ә'сә we гәмие бьбини,
Кәwаса мәзьн бьстини.
Ньqьти дьле Гӧлп'әрие,
Кӧ гәми хут һатийә бо we.
We хwә вьр һәй әгълә дькьр,
Ахьрие we т'ә'мул нәкьр
Р'абу тьвдарәке хwә кьр:
Һьлда сабун, әйнә у шә
У бәрбь гәмие дьмәшә.

Wəxta əw hatə sər gəmie,
Qadьre kö mabu hivie
Vьr dьbeжə: — Le, le Шeni!..
Kəч həvr'a dьben: — Чьйə, əзбəни?
Wəxta Qadьr got: — Lo, Сəми!..
Хорта həvr'a! — Чьйə, əзбəни?
— Ханьм We hat, hərьн пешие
У We бьбьн нава шайе.
Бьла кəч Гöлп'əрие шабьн,
Əм бəрбь Qadьр вəгəр'ьн.
Wи вьра ч'ə'в кърə хорта,
Мəрие хəриб дəрхьн жь гоза
У вьра гəмие к'ар бькьн,
Зə'ф фəсал жь щи бьлəqьн.
Гöлп'əри qəт пе нəкəсийа,
Чəwa гəми жь щи лəqийа.
Нава шəhəр бу həйдадə,
Кö вьра гəмийа həждаh
Бəдəwa wан р'əванд у бьр,
Мал-кале wана wеран кьр.
П'адша вьр ə'мьр дəрдьхə;
Кəвт гəмийа пəй Qadьр дьхə.
Гöлп'əри wəxтке дьбинə,
Гəми дhа щие хwə нинə,
We дьмəшə бь бае хwə,
Гьли чьйə-те дəрдьхə.
Əw дəрдьк'əвə сəр кəвие,
Шə давежə нешийа гəмие.
Бəр wан мешəки сьх дəрте,
У qəт вьр р'е надə гəмие.
Ле həwари незик дьбə,
Кале Qadьр хьраб дьбə.
Əw гöстилке дьзвьр'инə,
Дö qəwаза вьр дьбинə.
Дьбен: — Qadьр, əм чь бькьн,

Дьне шенкьн, йан хьрабкьн?..
— Дьне шенə, əм теданьн,
Хун у qəтьл чи мьнranьн?...
Ч'аре бькьн, бəхте wəмə,
Ә'глə нəбьн, данə пəй мə!
Һун тек'əвьн бьне аве
У шə дəрхьн ве һьндаве.
Биньн, бьдьнə мьн бь лəз,
Сəр кəвие һивиемə əз.
Чəнд дəqə вьр дəрбаз нəбун,
Һəрдö qəwаз вьр пəйдабун
У шə ль бəр Qадьр данин
У вьр ньшкева мьнабун.
Qадьр шə даве пьш гəмие,
Иди пьш wан мешə дəрте.
Бьла гəмие һəwарие
Мешəра бькьн дə'w у дозе.
Кəта əw мешə дəрбазбун,
Гəмийа Qадьр гəлəки чу.
Гöлпəрие хwə əглə нəкьр,
Ә'йна бəр пьшта we wаркьр.
У we лəзе пешиа гəмие
Бу бузхана сöр у сəрме.
Шəлед бузе пеши бьри,
Гəми вьра чьрк сəкьни.
Ле һəwари незик дьбə,
Кале Qадьр хьраб дьбə,
Әw гöстилке дьзвьринə,
Дö qəwаза вьр дьбинə,
Дьбен: — Qадьр, əм чь бькьн,
Дьне шенкьн, йан хьрабкьн?...
— Дьне шенə, əм теданьн
Хун у qəтьл чи мьнranьн?...
Ч'аре бькьн, бəхте wəмə
Ә'глə нəбьн, данə пəй мə!
Һун тек'əвьн бьне аве,

Ә'йне дәрхьн ве һьндаве.
Биньн, бьдьнә мьн бь ләз,
Сәр кәвие һивийемә әз.
Чәнд дәqә вьр дәрбаз нәбун,
Qәwаз бьн аве пәйда бун,
Ль бәр Qадьр ә'йнә данин
У вьр ньшкева мьна бун.
Qадьр вьр һьлтинә ә'йне
У wе давежә пьш гәмие,
Пьш гәмиева хут wе ләзе
Бьльнд дьбьн шәлед бузе.
Гәмийа Qадьр диса львийа,
Диса ль рийа хwәда мәшийа.
Вьр Гөлпәрие ль хwә кәсийа,
Wәки гәми диса дьчә
У дәсте wе жь де-бав дьбә.
К'әл һатә wе, к'әла әгун,
We бәр пьште дәрхьст сабун
У кәwкикьр нава бә'ре.
Ав бу зьнар ль wедәре,
Пешийа гәмие чиае бльнд,
Гәми мәльси, wәкә кӧнд.
Ле һәwари незик дьбә,
Һале Qадьр хьраб дьбә,
Әw гӧстилке дьзвьринә,
Дӧ qәwаза вьр дьбинә.
Дьбен:—Qадьр әм чь бькьн,
Дьне шенкьн, йан хьрабкьн?..
— Дьне шенә, әм теданьн,
Хун у qәтьл чи мьнраньн?...
Чарә бькьн, бәхте wәмә,
Ә'глә нәбьн, данә пәи мә!
Һун тек'әвьн бьне аве,
Сабуне дәрхьн ве һьндаве.
Биньн, бьдьнә мьн бь ләз,

Сәр кәвие һивийемә әз.
Чәнд дәqә вьр дәрбаз нәбун,
QәWаза дәрхьстьн сабун,
Ль бәр Qадьр сабун данин
У ньшкева вьр ӧнда бун.
Qадьр һьлтинә сабуне
У We давежә пьш гәмие.
У ньшкева нава бә'ре,
Ав бу зьнар ль Wедәре
У пьш Wана гӧжмә у ч'ийа
Сәре хWә к'ӧтанә ә'рша.
Вьра мәщбурбу һәWари,
Беч'арә па'ра зьвьр'и.
Гәмийа Qадьр тәзә һе́са
Бәрбь шәһәре Qадьр мәшийа.

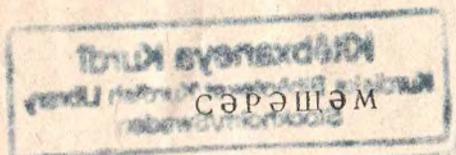
* * *

Wәхтәк бь сәqьр дәрбаз бу,
Тә'ва гәш ә'рдер'а сазбу,
Сьлав да дәшт у банийа,
Wанр'а дьлист у дьк'әнийа.
Ч'ийа бьрьqин нолани qаш,
П'ала Wана кәрие qәрqаш
Ль ду һәвдӧ к'әтнә р'езе,
Бериван к'әтнә кәмезе,
Ноли р'әфед гогәрчина,
Бунә хәмьле һавина.
У дьстьрен у дьлизьн,
Р'әхтед сәдәф дьтәисьн.
Кәзар шәмал, кәзар аваз
Дәртен жь Wан гәрдәнед наз
Бе Wан тәбиәт этим дьбә,
К'ома зьлама дин дьбә.

Хут wи wəхти Qадьре че
Пəйа дьбə ль сəр əрде,
Дьгьрə дəсте Гöлпəрие
We дьбə диwана падше.
Wəхта падша we дьбинə.
Əщебмаи əw дьминə.
Бьруйе we ноли qəйтана,
Бəжнə бьльнд та ръкана,
Навк'ельк зьрав, пози пижин,
Бəнгзе wейа əмьр тьжи.
Кьнаре сурəта ле ал,
Же дьбарə кöсьн, щəмал,
Гöhаре wейə гöпьки,
Хьзема wейə шьръки;
Ләwзе we шəкре нəбате,
Тьре дəрте жь qöдрəте.
Гəрдəна we — бəрфа чилə,
Мəрьв кöсне дьбə дилə.
Шəwq вəдьдə wəк мəшəлан
Дəрте нолани тава щан.
Əнийа кəвəр-ноли мəйдан,
Дьбьрьqьн мори, мьрщан.
Мəрьв нə бьхwə, нə бькə,
Тəне ль we мезə бькə.
Падше вьра hеди мəшийа
Бəр Гöлпəрие тəмəнəда
У гот: — Пəрие, вьр əзбəни,
Нhа тöйи вьр кəвани,
Qадьр ани бой нəвса мьн
Тö мьраз у тəрəза мьн.
Wəзир hат höндöр жь сьвдəре,
Дит — Qадьр сəр бəнгза бəре
Гöлпəрийа бəдəw у шöрəт
Гиhандийə щи сах, сьламəт,
Р'öв жь qафе сери фьр'и,

Һьндьк ма к'әрба бьгьри.
Wи хWә шьданд рьнал у пьшт
У һат ль сәр бәлги руньшт.
Ә'мре Wәзир педа qөсийа.
П'адша вьра һеди к'өхийа
У готе:—Тө Wәзире че,
Тө зани, кө кө'ре пире
Мьразе мьн ани сери,
Дәсте мьндань Гөлп'әри,
Әз бь чь Qадьр рәWакьм,
Кө дьле Wи бь мә шакьм?...
— Ло, малава, чь вьр чуйә,
Т'әмам мал у мьлк'е мьн ч'уйә,
Ле жь Qадьр вьр чь чуйә?...
Ле тө чаWа п'адшаки рәһ'м,
Дәһ qөрьша бавежә цәм.
П'адша дәһ qөрьш дәрани,
Ль бәр кө'ре пире дани.
Гөлп'әри вьра пе кәсийа,
ЧәWа вьр дькьн дәхәсийа,
Wәзир чәWа Wәк дәлк'база,
К'әтийә qьльхе херхWәза
У п'адша тьм гө'ра Wида—
Бунә баисе дәлк' у qәда.
Жь п'ашле шьве дәрдьхә
У ль сәре Wәзир дьхә
У дьбежә:—бьбә руви!
ӘW бу руви у вьр рәви.
Шьва дьн ль п'адше дьхә
У дьбежә:—бьбә тәжи!
ӘW бу тәжи-да пәй руви.
Бьла әW вьра бьрәвьн,
Ч'ийа у банийада бьгәрьн.
Гөлп'әрие готә нечирв...
— Qадьре ... орте ...,

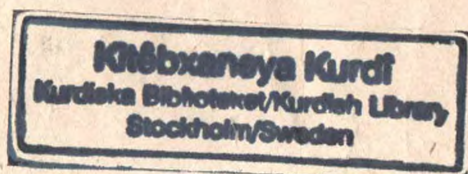
Tə gələk çətьnai k'ьşand,
Nete g̣adşe tьm dьqədand,
Tə əz boj wiia animə,
Hha əz boj nəvsa təmə.
U ньhа вьр нə əw фə'ша,
Ле тŏ вьра бьбə г̇адша.
Qадьр гəлəк вьра шабу,
Жь зəрийа xwə əw р'азибу.
Wи дhа xwə ə'глə нəкьр,
Сŏр'а xwə дер'а диhаркьр,
We шəве дə'wата xwə кьр.
У кəвт рŏжа у кəвт шəва
Ẇана wьра дəф, зŏр'не да.
Əw чун мьразе xwə шабун.
Əз жи xwəр'а hатмə вьра.

СӘРӘЩӘМ

Qачахе Мрад

Гӧлгəри

Р'едактор Н. МАХМУДОВ
Р'едактора нəширəте у коректора
контрол Э. БƏК'ОЙЕВА
Р'едакторе бəдəwəтие — АН. ГАСПАРЙАН
Р'едакторе техникие — В. ГАЛСТЙАН
Шькьлчи В. КАЖОЙАН

ВФ 06060 Т'əмбə 732 Тираж 500

Бона нəшре һатийə спартьне 27/IV с. 1962.
Бона чапкьрьне һатийə qолкьрьне 28/VII с. 1962.
К'агəз 84×108 1/32. Бəлгнəшьре мəнгəне 2,6
Бəлгнəшьре нəширəте 4,0 шьклəк
Бьһа 13 капек.

Чапхана 1-е йа идара һəйполиграфһрате
Ереван, Соqаqа Алавердйан № 65.

13

БЬҺА 13 КОП.

